

רשימות חוברת קז

בס"ד.

פתח דבר

לקראת ש"ק פרשת עקב, כ"ף מנחם-אב, יום ההילולא הג"ן של כ"ק הרה"ג והרה"ח כו' המקובל מהור"ר לוי יצחק ז"ל שניאורסאהן, הננו מוציאים לאור מאוצר רשימותיו של כ"ק אדמו"ר זי"ע שרשם לעצמו — המשך הרשימה דב' ניסן תרצ"ז, פאריז, בענין "המשכן וחנוכת המשכן" (ג).

לתועלת הלומדים, למען ירוץ בו הקורא, הנה, לאחר העתקת הרשימה בלשון אדמו"ר בעצמו בכתי"ק, בא גם פיענוח ותיבות-קישור המשולבים בין דברי הרב, וכן ציוני מראי מקומות הבאים בשוה"ג, שנערכו ע"י המו"ל, בדרך אפשר ועל אחריותם בלבד, ובפרט שעמקו וכו' דברי רבינו, כנודע.

*

בתור הוספה מתורתו של בעל ההילולא — נעתקו בסוף החוברת חלקים ממכתב של בעל ההילולא מיום ז' אייר תרצ"ז (נדפס בלקוטי לוי"צ אגרות-קודש ע' שפח ואילך), שהוא מכתב-מענה על הרשימה שלפנינו, שכנראה שלחה כ"ק אדמו"ר לאביו בשעתו.

לתועלת הלומדים, באה העתקת המכתב בחלוקת קטעים, וציוני המראה-מקומות שבהמכתב — בהערות על סדר הא"ב. כמו כן ניתוספו בשוה"ג — בהערות ממוספרות — כמה ציוני מראה-מקומות לפסוקים ומאמרי חז"ל שנערכו ע"י המו"ל.

מערכת „אוצר החסידים"

עש"ק פ' עקב, כ"ף מנחם-אב, ה'תשנ"ז

ברוקלין, נ.י.

ובתוך מחנה ישראל נמצא המשכן. ונחלק לג' חצר אה"מ וקד"ק. החצר הי' מובדל מהמחנה ע"י קלעים, ובו נמצאו כיור ומזב' העולה. והקלעים לא היו אלא מפשתן וזהו שהבדיל בין כל העולם וחצר המשכן. כי ארז"ל אפשתן (זבחים יח:) בד שצומח קנה יחידי מכל גרעין משא"כ שאר מיני צמיחה וזהו המבדיל בין ישראל לעולם אמונה בד' אחד. שלכן גם ישראל נק' עם לבדד ישכון (לקו"ת אחרי ביה"ד ע"פ כי ביום הזה) וממשיכי' גוי אחד בארץ גם בארצות ממשיכים אחד. ואמרז"ל (ב"מ קט.) שזרע הפשתן מכחיש הארץ — דלעומ"ז חומריות וגשמיות — הרבה [להעיר מטעמ"צ קדושים מצות שעטנז]. וגובה הקלעים הי' ה' אמות, אלא שבזה יש פלוגתא דר' יוסי ס"ל (זבחים ט:): שה' אמות משפת המזבח שכשהכהן עומד ע"ג המזבח לא יהא נראה. כי גובה בחי' האדם המקים את המשכן הוא בחי' משה שבכאו"א (עי' תניא פמ"ב ולקו"ת סד"ה ויקרא) והי' קומתו י' אמות (בכורות מד.) כי הוא המקים כל ציור קומה של כאו"א בכל בחי'. ובמה שצריך הבדלה והגנה ממה שבחוץ הימנו הוא רק ה' אמות התחתונות.

ושייך חלוק זה גם בבנין דקדושה. כי עבודת האדם נחלק לתומ"צ. וארז"ל (סוטה כא.) דתורה מצלי מיצה"ר בעידנא דעסיק בה מילא א"צ מחיצה משא"כ מצות. גם ע"פ פשוט: עסק בתורה הוא הבנה משא"כ מצות ענינים גשמיים. ע"פ חסידות: תומ"צ פני' וחיצוניות. יעקב וישראל. זו"ן. גם אפ"ל עה"ח ועה"ד ע"ד החלוק דסתים וגליא באגה"ק סכ"ו והקדמת ביאורה"ז וע"פ מש"כ בלקו"ת באור ונקדשתי ס"ד. והי' אמות כי ע"י תומ"צ ב' ארצה"ח (תו"א וישב) ועי' סד"ה ועתה יגדל וסד"ה מה טבו.

כי מפלגך ולעילא גם האמגושא מודה שהוא שייך להק' (סנה' לט.) בתוד"ה דהורמוז ובחדא"ג. עי' ערוך הרמיז. ובעה"ש אהורמיין. לקו"ת ס' המה מלכות הא' ס"א.

ז. והנה, בתוך מחנה ישראל נמצא המשכן. ונחלק לג' חלקים: חצר, אוהל מועד, וקדשי קדשים⁷⁸.

החצר הי' מובדל מהמחנה ע"י קלעים (ובו נמצאו כיור ומזבח העולה, כדלקמן ס"ט), והקלעים לא היו אלא מפשתן⁷⁹, וזהו שהבדיל בין כל העולם וחצר המשכן. כי:

אמרו רז"ל אפשתן (זבחים יח, ב⁸⁰) שנקרא בד ע"ש שצומח קנה יחידי מכל גרעין, משא"כ שאר מיני צמיחה⁸¹.

וזהו שפשתן (שממנו היו קלעי החצר) הוא המבדיל בין ישראל לעולם, להיותו קנה יחידי, שרומז על אמונה בד' אחד⁸² — שלכן גם ישראל נקראים "עם לבדד" (מלשון בד) ישכון⁸³ (לקו"ת אחרי ביאור הדברים ע"פ כי ביום הזה⁸⁴),

ולא עוד אלא שישראל ממשיכים האמונה בה' אחד בארץ, שזהו הפירוש ד"גוי אחד בארץ⁸⁵, שגם בארציות ממשיכים אחד⁸⁶, וגם ענין זה מרומז בפשתן, כפי שאמרו רז"ל (ב"מ קט, א⁸⁷) שזרע הפשתן מכחיש הארץ — ארץ דלעומת זה, היינו, חומריות וגשמיות — הרבה [להעיר מטעמי מצות להאריז"ל פ' קדושים מצות שעטנז⁸⁸],

(78) ראה גם "רשימות" חוברת נג ע' 4 ואילך. חוברת פב ע' 118 ואילך.

(79) כמ"ש (תרומה כז, ט) "ועשית את חצר המשכן ג' קלעים גו' שש משזר".

(80) ושם (ובפרש"י): "ממאי דהאי בד כתנא הוא .. דבר העולה מן הקרקע בד בבד" (קנה יחידי מכל גרעין).

(81) ראה גם "רשימות" חוברת כב ע' 7.

(82) ראה גם לקוטי לוי"צ אגרות-קודש ע' שפח: "מה שכתבת שמחיצת חצר המשכן מקלעים של פשתן רומזת על האמונה בה' אחד וכו'".

(83) בלק כג, ט.

(84) ושם (כח, סע"ב ואילך): "בגמרא בזבחים דף י"ח ב' דאמר קרא בד, דבר העולה מן הקרקע בד בבד, ופרש"י שם קנה יחידי מכל גרעין .. משא"כ בשאר כל מיני צמיחה .. שכמה שבלים עולין מחטה אחת. והענין לפי שבח"י בד היינו שנמשך מעולם האחדות .. וזהו ענין הוי' בודד ינחנו, פי' בודד הוא בח"י לבדו וכו'".

(85) ש"ב ז, כג. ועוד.

(86) ראה תניא אגה"ק רס"ט. תו"א וישב כז, סע"ד. מקץ לה, א. ובכ"מ.

(87) ושם: "המקבל שדה מחבירו לשנים מועטות לא יזרענה פשתן", ובפרש"י: "שזרע פשתן מכחיש בארץ הרבה".

(88) ראה גם לקו"ת שם בהגהה: "ועיין בלק"ת פ' קדושים באזהרת שעטנז". — ושם,

היינו, שבנ"י שנקראים "עם לבדד ישכון", מלשון בד, פשתן, שצומח קנה יחידי (בחי' אחד) — ממשיכים "אחד" גם ב"ארץ", ועי"ז מכחישים את החומריות והגשמיות דהארץ.

ח. ויש להוסיף ולבאר הטעם שגובה הקלעים הי' ה' אמות⁸⁹, — אלא שבזה יש פלוגתא, דר' יוסי ס"ל (זבחים נט, ב) שגובה הקלעים ט"ו אמות, "קלעים חמש עשרה אמה אל הכתף"⁹⁰ (אצל השער, וקסבר בגובהה קאמר, וה"ה לכל החצר⁹¹), ומה ת"ל ה' אמות — משפת המזבח ולמעלה" (למעלה מן המזבח הי' גובהן ה' אמות⁹¹), וטעמו, שכשהכהן עומד ע"ג המזבח (שלדעת ר' יוסי הי' גבוה י' אמות) לא יהא נראה מבחוץ⁹², ונמצא, שגם לדעת ר' יוסי גובה הקלעים שמכסה את האדם להבדילו מבחוץ הוא ה' אמות —

כי:

גובה בחי' האדם המקיים את המשכן הוא עשר אמות, כי, המקיים את המשכן הוא משה רבינו⁹³, ודוגמתו בכל אדם הוא בחי' משה שבכאור"א (עיין תניא רפמ"ב ולקו"ת סד"ה ויקרא⁹⁴), ומשה רבינו הי' קומתו י' אמות (בכורות מד, א), כי הוא המקיים כל ציור קומה של כאור"א בכל עשר בחי' הנפש.

בביאור "מציאות צמר ופשתן", ע"פ "משאחז"ל בב"מ המוכר שדה לחבירו לז' שנים לא יזרענו פשתן, וטעמו פירשו בגמרא כי הפשתן מכחיש כח הקרקע ואין חוזר אלא עד ז' שנים" — ש"סוד הפשתן שמכחיש כח הקרקע בו' שנים הוא שם ב"ן שהוא כח המלכות, כח של קרקע, וכל מציאת הז"ס תתאין שבה מכחיש כחם, והם הז' שנים", ומבאר שזה הי' חטאו של קין שהביא מפרי האדמה, ואמרו חז"ל של פשתן הי' — שפרי האדמה, כל כח האדמה (שם ב"ן), "עוקרו משם ומכחישו .. העלה מנחה לה' שהוא הז"א והחזירה לשרשה, ונשאר המלכות עתה חסירה משם ב"ן".

(89) כמ"ש (תרומה כז, יח) "וקומה חמש אמות" (גובה מחיצות החצר — פרש"י).

(90) ויקהל לח, יד.

(91) פרש"י זבחים שם.

(92) זבחים שם (ובפרש"י): "שלש אמות קומתו, דברים ככתבן, דברי רבי יהודה. רבי יוסי אומר .. גובהו .. פי שנים כארכו. אמר ל' רבי יהודה והלא כבר נאמר אורך החצר .. וקומה חמש אמות וגו', אפשר כהן עומד ע"ג המזבח ועבודה בידו וכל העם רואין אותו מבחוץ, אמר לו ר' יוסי .. קלעים חמש עשרה אמה אל הכתף, ומה ת"ל ה' אמות, משפת מזבח ולמעלה".

(93) ראה פרש"י פקודי לט, לג.

(94) בתניא שם: "כל נפש ונפש מבית ישראל יש בה מבחי' משרע"ה .. שממשיך בחי' הדעת לכללות ישראל לידע את ה' וכו'". ובלקו"ת שם (ב, א): "משה הוא בחי' דעת שהוא הממשיך בחי' יחוד אור א"ס ב"ה למטה שיהא שורה ומתגלה בנפש האדם שיהא בבחי' אוהל מועד מלשון ונועדתי לך שמה כו' אותיות ונודעתי, דהיינו לידע את ה' .. כח זה יש בכל נפש מישראל ביניקתה מנשמת משרע"ה וכו'".

ובמה שצריך הבדלה והגנה ממה שבחוץ הימנו ע"י הקלעים — הוא רק ה' אמות התחתונות, משא"כ ה' אמות העליונות שבהם אין צורך בהבדלה והגנה ממה שבחוץ הימנו, כדלקמן.

ובהקדמה — ששייך חילוק זה (בין ה' אמות עליונות שבהם אין צורך במחיצה, לה' אמות תחתונות שבהם יש צורך במחיצה) גם בכנין דקדושה (משכן). כי:

עבודת האדם נחלק לתורה ומצות. ואמרו רז"ל (סוטה כא, 95) דתורה מצלי מיצה"ר בעידנא דעסיק בה, ובמילא אין צריך מחיצה להבדיל ולהגן ממה שבחוץ הימנו; משא"כ מצות, גם בעידנא דעסיק בה לא מצלי מיצה"ר, ולכן צריך מחיצה להבדיל ולהגן ממה שבחוץ הימנו.

גם ע"פ פשוט: עסק בתורה הוא הבנה, משא"כ מצות הם ענינים גשמיים. ומובן, שכאשר עוסקים בענינים גשמיים (מצות) יש צורך במחיצה להבדיל ולהגן ממה שבחוץ הימנו, משא"כ כאשר עוסקים בענין של הבנה (תורה).

וכן הוא גם ע"פ חסידות: תורה ומצות הם פנימיות וחיצוניות, יעקב וישראל⁹⁶, זו"ן⁹⁷. גם אפ"ל שהם עץ החיים ועץ הדעת — ע"ד החילוק דסתים וגליא בתורה גופא, כמבואר באגה"ק סכ"ו והקדמת ביאורי הזהר⁹⁸, וע"פ מש"כ בלקו"ת באור (לבאר הדברים ע"פ)

95) ושם (ובפרש"י): "תורה בעידנא דעסיק בה מגנא (מן היסורין) ומצלא (מיצה"ר שלא יכשילנו לחטא), בעידנא דלא עסיק בה אגוני מגנא אצולי לא מצלא. מצוה בין בעידנא דעסיק בה בין בעידנא דלא עסיק בה אגוני מגנא אצולי לא מצלא".

96) ראה לקו"ת בלק עד, ד: "ישראל לי ראש שבראש הוא גילוי המוחין וכללות חיות הנפש בבחינת פנימית, מה שבשאר האברים הוא רק בבחי' מקיף, כמו שהמחשבה שהיא מאיר גם ברגל .. בבחי' מקיף .. ועד"ז נק' יעקב יו"ד עקב שע"י המעשה (מעשה המצות) מאיר אור הסוכ"ע בבחינת מקיף, אבל ישראל לי ראש, ע"י עסק התורה מאיר ומתגלה אור הסוכ"ע בבחי' פנימיות ממש".

97) ראה לקו"ת במדבר יז, א: "לפעמים נקרא תורה ומצות ז"א ונוק" (ומציין לזח"ב קסו, ב). וראה גם לקו"ת שבעה ערה 99.

98) באגה"ק שם, בביאור מ"ש בר"מ פ' נשא שספר הזהר (פנימיות התורה) הוא "אילנא דחיי דלית תמן לא קשיא מסטרא דרע ולא מחלוקת מרוח הטומאה", דלא כ"אילנא דטוב ורע דאיהו איסור והיתר טומאה וטהרה" — ש"כשהמלכות דאצי' מתלבשת בקליפת נוגה כדי לברר הניצוצות שנפלו בחטא אדה"ר וגם הרפ"ח ניצוצין שנפלו בשבירת הכלים, אזי גם המלכות דאצי' נקרא בשם עץ הדעת טוב ורע לגבי ז"א דאצילות שאינו יורד שם ונקרא עץ חיים".

ובהקדמת ביאורו"ז: "ויובן ביאור זה עפ"י מ"ש .. בענין פנימית התורה וחיצוניות התורה סתים וגליא .. דעל פנימית התורה נאמר ארוכה מארץ מדה לפי שפנימית אא"ס מאיר שם

ונקדשתי ס"ד⁹⁹, מובן, שגם תורה ומצוות הם בדוגמת עץ החיים ועץ הדעת¹⁰⁰. וזהו שהצורך במחיצה להבדיל ולהגן ממה שבחוץ הימנו הוא רק במצוות שהם בחי' חיצוניות, יעקב, נוקבא, עץ הדעת, משא"כ בתורה שהיא בחי' הפנימיות, ישראל, ז"א, עץ החיים.

והחילוק שבין תורה למצות מרומז בה' אמות (שתורה, שבה אין צורך במחיצה, היא בה' אמות עליונות, ומצוות, שבהם יש צורך במחיצה, הם בה' אמות תחתונות) — כי, ע"י תורה ומצות הם ב' ארצות החיים (תו"א ר"פ וישב¹⁰¹), ועיין לקו"ת סד"ה ועתה יגדל¹⁰² ש"מן התורה נמשך הזיו בגן עדן העליון ומקיום המצות נמשך בגן עדן התחתון", והיינו, שתורה שייכת לארץ העליונה, ומצוות שייכים לארץ התחתונה, ועיין לקו"ת סד"ה מה טובו¹⁰³ שע"י מצוות "גורם יחוד בחי' ו"ה .. אכן יחוד י"ה .. הוא ע"י התורה", והיינו, שמצוות הם בה' תתאה, ותורה היא בה' עלאה. וזהו שהחילוק בין תורה למצוות מרומז בה' אמות: תורה — ה' עלאה — ה' אמות עליונות, ומצוות — ה' תתאה — ה' אמות תחתונות.

ונחזור לעניננו, שרק בה' אמות התחתונות צריך הבדלה והגנה (ע"י הקלעים) ממה שבחוץ הימנו, משא"כ בה' אמות העליונות — כי, מפלגך ולעילא (ה' אמות העליונות), גם האמגושא מודה

בפנימית ח"ע .. שאין לה שיעור למעלה מעלה כמו בבחי' ריזן וסודות התורה שלומדים הנשמות בג"ע העליון כידוע, והנגלות לנו ולבנינו לעשות .. בבחי' עשי' שהוא בחי' הביוררים דרפ"ח כו' לברר בעה"ד טו"ר .. שהוא בחי' גליא שניתנה בגבולים ושיעורים כו", ובהמשך הביאור שם, ש"נשמות שבאו בגופים לעבוד עבודת התומ"צ במצות מלך בקבלת עמ"ש .. בעבודת ביוררים דרפ"ח .. בביוררים דעה"ד .. היינו מ"ש כי לי בני ישראל עבדים כו", אך כמו שהנשמות למעלה בעצמותו ית' נק' מלכים .. כדוגמא העליונה דהיינו בחי' מלך על המלכים (שלמעלה מ"מה שצמצם אורו העצמי להיות מלך על עם בהשתלשלות העולמות כו") .. שזהו בחי' גילוי פנימית ועצמות אא"ס כו", עיי"ש בארוכה.

99) ושם (אמור לך, סע"ג ואילך): "מצות מעשיות .. לפי שהם נעשים בדבר שנפל תחת ממשלת ק"נ שהם משבה"כ .. לכך הם דוקא ממשיכים הכתר לנוק' שהיא מל' דאצילות מקור דבי"ע .. אבל התורה .. אין בה מהות הרפ"ח הניצוצים עצמן המתבררים משבירת הכלים .. לכך ע"י התורה הוא המשכת הכתר לז"א".

100) ראה גם לקו"ת פ' ראה כ, סע"א.

101) ושם (כו, ג): "הנה כתיב אתהלך לפני ה' בארצות החיים, שיש שני ארצות שהם ב' בחינת כלים להשראת חיים עליונים" (וממשיך לבאר החילוק שבין תורה למצוות: "יחודא עלאה ואתדבקות רוחא ברוחא בעסק התורה .. אך בבחי' יחודא תתאה .. בארץ התחתונה .. היינו בעשיית המצות כו") (שם כז, ב).

102) שלח לט, ג.

103) בלק עה, ב.

שהוא שייך להקב"ה (סנהדרין לט, א בתוד"ה דהורמיז ובחדא"ג. עיין ערוך ערך הרמיז. ובערוך השלם ערך אהורמין. לקו"ת שה"ש ד"ה ששים המה מלכות הא' ס"א¹⁰⁴), ולכן, בה' אמות העליונות (מפלגך ולעילא) אין צורך במחיצה להבדיל ולהגן ממה שבחוץ הימנו.

---

104) בגמרא שם: "א"ל ההוא אמגושא לאמימר מפלגך לעילאי דהורמיז מפלגך לתתאי דאהורמיז". ובתוס' שם: "בקונטרס גרס קמא בלא אל"ף (הורמיז — שד) ובתרא באל"ף (אהורמיז — הקב"ה קרי הכי). ור"ת גריס תרווייהו בלא אל"ף, אלא קמא הורמיז בזי"ן, כמו איפרא הורמיז שהוא לשון חן מאת המקום, איפרא כמו אפריון נמטיי". ובתרא הורמין בנו"ן, כמו הורמין בר לילתא".

בחדא"ג מהרש"א: "האמגושא היה נוטה למינות, שמי שברא הרוחני לא ברא הגשמי, ולזה אמר מפלגך ולעילא, ששם כלי הנשימה הרוחנים, חלק הקב"ה הוא, ומפלגך לתתאי, ששם כלים הגשמים, חלק כח אחר הם וכו'".

בערוך שם: "פירוש הורמיז ברא הפה המכניס הטעמים היפים והמשקין הנקיים וכיוצא בהן ואהורמיז ברא למטה הנקבין המשמשין הרעי והשתן וכיוצא בהן". ובערוך השלם שם: "כוונת האמגושי לברר מבנין גוף של אדם שיש שתי רשויות טוב ורע, דחלק אנוש ממעל טוב מחלקו של תחת, ועל ראשון שולט רוח ואלוה הפרסיים ששמו הורמיז, ועל אחרון רוח רע ושלטון השדים אהורמין" (ומסיים ש"המפרשים שגו בפירושם").

ובלקו"ת שם (לח, ג): "שיכולת המינים לומר שיש ב' רשויות ח"ו, כמבואר בגמרא (סנהדרין דל"ט א') שאמר המין מפלגך לעילאי דהורמיז מפלגך לתתאי דאהורמיז (ועיין הפי' בערוך)".